

มาตรการการป้องกันไวรัสโคโรนา-โควิด 19 ตามหลักพุทธธรรม
Measures to prevent corona virus - Covid 19
according to Buddhist principles

พระปลัดสุรศักดิ์ ปราโมทย์วรพันธุ์* ดร. ฉัฐศุภางค์ สารมาศ**
พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.*** ดร. สุทนต์ ทองเล็ก****ดร.วิญญู กิณะเสน*****
Phtapalad Surasak Pramotvorapan*, Chatsuphang Saramart**
Phramongkoldhammavidhan, Asst.Prof.Dr.***Suthon Thonglek****
Winyou Kinasen*****

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University, Sirinthorn Rajavidyalaya Campus

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทบทวนมาตรการการป้องกันไวรัสโคโรนา-โควิด 19 ตามนโยบายของรัฐบาล ด้วยการบูรณาการหลักธรรมะอันมีสติและปัญญาไปใช้เมื่อยามวิกฤติ พบว่า ทาน ได้แก่ การช่วยเหลือผู้ถูกกักตัวและครอบครัว การจ้างงานระยะสั้น ศิล ได้แก่ แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เช่น การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐด้านความเสี่ยงทางการศึกษา และการเรียนการสอน การบริหารจัดการภาครัฐด้านการเยียวยาและกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ ด้านวัคซีน ด้านการเงินการคลัง ด้านคุณภาพชีวิตทางสังคมของประชาชน ด้านบริการสาธารณะ และ ด้านมาตรการการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภาวนา ได้แก่ การพัฒนาจิตใจ ใช้เหตุและผลพิจารณาอย่างรอบด้านในการดำเนินชีวิต ในสภาวะวิกฤต ดูแลสุขภาพและป้องกันตนเอง เช่น การครองตนอย่างมีสติ ระลึกรู้อยู่กับปัจจุบัน ใช้ปัญญาไตร่ตรองในการแก้ไขปัญหา เข้าถึงหลักอริยสัจ 4 คือการรู้จักเหตุและผลที่ตามมา หากใช้ชีวิตในความประมาทเพราะขาดสติ และไม่ไตร่ตรองด้วยปัญญา ก่อนป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

คำสำคัญ : มาตรการ, การป้องกันไวรัสโคโรนา-โควิด 19, หลักพุทธธรรม

Abstract

This article aims to review the measures to prevent corona virus - Covid 19 according to government policy. by integrating Dharma principles with consciousness and wisdom to use in times of crisis found that: giving; Donations include helping detainees and their families, short term employment. Morality; Guidelines for improving the quality of public administration: such as Government management in education and teaching and learning risks, Remedial and economic stimulation of the government sector, vaccine, Finance, in terms of quality of life in society of the people, and Measures for surveillance, prevention and control of the coronavirus disease 2019 wisdom; mental development Use cause and effect to consider thoroughly in life in a crisis situation, take care of your health

and protect yourself, such as self-consciousness. Remember living in the present Use your intelligence to solve problems. Access to the 4 Noble Truths is knowing cause and consequence. If living in negligence due to lack of consciousness and not pondering with problems before preventing and solving any problems.

Keyword : Measures, Prevent corona virus - Covid 19, According to Buddhist principles.

บทนำ

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในระลอกที่ 3 นี้ ดูจะยาวนานและหนักกว่าครั้งก่อน ๆ ทุกชีวิต ทุกอาชีพ ล้วนได้รับผลกระทบด้วยกันทั้งสิ้น เมื่อปัญหาเศรษฐกิจส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ และปากท้องของผู้คน นำมาซึ่งความทุกข์ยาก ถึงแม้ร่างกายไม่ป่วย แต่จิตใจป่วย ก็อาจส่งผลเสียต่อร่างกายได้เช่นกัน หากลองพิจารณาดูดี ๆ จะพบว่า ในความทุกข์ที่เกิดขึ้นมักแฝงไปด้วยแสงสว่างแห่งปัญญา ที่นำมาซึ่งทางออกวิธีการแก้ไข เพื่อให้เราได้ปรับตัว ปรับใจ ให้ตั้งรับกับทุกสถานการณ์ได้อย่างมีสติสมเด็จพะมหาธีรอาจารย์กรรมกรมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดยานนาวา ได้ให้โอวาท ว่า เจ้าพระคุณ สมเด็จพะอริยวงศาตถญาณ สมเด็จพะสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้ทรงประทานพระคติธรรม ความว่า “ไม่มีชีวิตใดประสบแต่ความเกษมสุข ปราศจากทุกข์ภัยไปได้ตลอด” เมื่อเกิดขึ้นมาแล้ว จึงจำเป็นต้องขวนขวายสั่งสมความรู้ สติ ปัญญา สำหรับเป็นอุปกรณ์บำบัดความทุกข์อยู่ทุกเมื่อ เพื่อให้สมกับที่เราดำรงอัตภาพแห่งความเป็นมนุษย์ ผู้มีศักยภาพต่อการพัฒนา ท่ามกลางสถานการณ์โรคระบาด ซึ่งก่อให้เกิดความหวาดหวั่นกันทั่วหน้า ทุกคนมีหน้าที่แสวงหาหนทาง เพิ่มพูนสติและปัญญา พร้อมทั้งแบ่งปัน หยิบยื่นให้แก่เพื่อนร่วมสังคม อย่าปล่อยให้ความกลัวและความท้อถอย มาบั่นทอนความเข้มแข็งในใจ เรายังต้องอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองเรา เราจะไม่ทิ้งกัน (ฐิติพร โยทาพันธ์, 2564)

การที่รัฐบาลขอความร่วมมือในการปฏิบัติตามมาตรการเพื่อส่วนรวมในการป้องกัน ทั้งการสวมหน้ากาก ล้างมือ เว้นระยะห่างนั้น เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ชนหมู่มาก เพื่อกำจัดความเป็ดเบียนอันเกิดจากโรคภัย ลดการแพร่เชื้อ จึงประพอดิตตนเป็นบัณฑิต ผู้รู้รักษาจิตใจของตน ให้ปลอดโรคกาย โรคใจ ความทุกข์ยากลำบากที่เราทั้งหลายต่างเผชิญอยู่ ย่อมจะคลี่คลายได้ในไม่ช้า ด้วยการให้ความร่วมมือ สามัคคี ปฏิบัติตามคำแนะนำ สามารถข้ามพ้นวิกฤติไปได้

การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19)

การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ส่งผลให้รัฐบาลไทยประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม - 30 เมษายน พ.ศ. 2563 และรณรงค์มาตรการ “อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ” เพื่อหยุดการแพร่ระบาดของโรคไปในวงกว้าง การประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรการ “อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ” นำไปเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมถึงเผยแพร่สถานการณ์ตามผลการสำรวจและคำแนะนำถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตให้ประชาชน ผลการศึกษา การสำรวจนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 99,865 คน (ชาย ร้อยละ 28.4, หญิง ร้อยละ 71.6) อายุเฉลี่ย 42 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 84.8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 99.8 เข้าใจว่าควรทำตามมาตรการ “อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ” อย่างไร และร้อยละ 93.7 คิดว่ามาตรการดังกล่าวช่วยลดการ

ระบาดของโรคได้ ผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 53.0 ไม่ได้ออกนอกบ้าน สำหรับผู้ที่ออกจากบ้านเหตุผลหลัก คือ ไปทำงาน (ร้อยละ 62.3) และธุระจำเป็น เช่น ซื้ออาหาร/ของใช้ หามือ (ร้อยละ 62.1) สิ่ง que ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้สนับสนุนมากที่สุดเพื่อให้การอยู่บ้านเป็นไปได้ คือ ลดค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภค (ร้อยละ 35.4) สำหรับด้านพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรค พบว่า ดัชนีค่าเฉลี่ยเรขาคณิตของพฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองโดยรวมซึ่งประกอบด้วย 5 พฤติกรรม ได้แก่ รักษาระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 2 เมตร, ใส่หน้ากากอนามัย/หน้ากากผ้า, ล้างมือด้วยน้ำสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์, งดการสัมผัสสไบหน้า จมูก ตาและปาก รวมถึงทานอาหารร้อนและใช้ช้อนส่วนตัว คิดเป็น 0.70, 0.76, 0.75, และ 0.78 ตามลำดับในสัปดาห์ที่ 1-4 ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 80.2 ยินยอมให้จัดสถานที่ควบคุมเพื่อสังเกตอาการเริ่มป่วยในชุมชนของตน ส่วนผลกระทบต่อยาได้ พบว่า ในสัปดาห์ที่ 1 และ 2 ของการสำรวจ มีร้อยละ 43.3 ตอบว่ารายได้ลดลงหรือไม่มีรายได้เลย และในสัปดาห์ที่ 3 และ 4 มีร้อยละ 52.1 ตอบว่ารายได้ลดลง ในด้านความคิดเห็นต่อการผ่อนคลายมาตรการ พบว่าร้อยละ 49.1 ยังไม่พร้อมผ่อนคลายในเดือนพฤษภาคม และร้อยละ 60.1 ระบุว่าสามารถทนปฏิบัติตามมาตรการ “อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ” ต่อไปได้อีก 4 สัปดาห์ขึ้นไป โดยมีร้อยละ 22.3 วางแผนที่จะเดินทางออกนอกจังหวัดภายใน 1 สัปดาห์ หากรัฐบาลผ่อนคลายมาตรการ

มาตรการ “อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ” ได้รับความร่วมมือจากประชาชนเป็นอย่างดีทั้งในด้านการพยายามอยู่บ้านและการมีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการติดเชื้อและแพร่กระจายโรค ถึงแม้ว่าประชาชนจำนวนมากจะได้รับผลกระทบต่อยาได้ โดยภาพรวมประชาชนยังไม่คิดว่าควรผ่อนคลายมาตรการดังกล่าวและสามารถอยู่กับมาตรการนี้ต่อไปได้อีกอย่างน้อยหนึ่งเดือนหลังจากเมษายน ข้อเสนอเชิงนโยบายจากการสำรวจนี้ คือ ต้องรณรงค์เรื่องการอยู่บ้านและพฤติกรรมป้องกันตนเองอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลควรพิจารณาผ่อนคลายมาตรการโดยคำนึงถึงความเสี่ยงและความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน รวมถึงจัดเตรียมสถานที่ควบคุมเพื่อสังเกตอาการเริ่มป่วยให้เพียงพอและติดตามการปฏิบัติตัวของประชาชนต่อไปอีกระยะหนึ่ง (วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียรและคณะ, 2563)

สถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของประเทศไทยในช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2564 ยังคงแพร่ระบาดหนักอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลสืบมาจากการระบาดระลอกสาม เมื่อเดือนเมษายนในหลายพื้นที่และแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่วนใหญ่พบผู้ป่วยโควิด-19 ในกลุ่มผู้ป่วยยืนยันต่อเนื่องจากกลุ่มการแพร่ระบาดหรือคลัสเตอร์สถานที่เฉพาะกลุ่ม เช่น โรงงาน สถานที่พักของแรงงานต่างด้าว ชุมชนแออัด ส่งผลทำให้จำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) จึงได้มีการขยายระยะเวลาการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรต่อไปอีก 2 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน - 31 กรกฎาคม 2564 ต่อมา เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2564 พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศแถลงการณ์ว่า รัฐบาลตั้งเป้าหมายที่จะเปิดประเทศภายใน 120 วัน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเข้าสู่ประเทศไทยอีกครั้ง และช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนในการ ทามาหากินของประชาชนให้สามารถกลับมาประกอบอาชีพได้เช่นเดิมโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยจะมีแผนนำร่องใน 6 จังหวัดท่องเที่ยว ได้แก่ ภูเก็ต กระบี่พังงา สมุย พัทยา และเชียงใหม่ นักท่องเที่ยวที่ฉีดวัคซีนแล้วจะสามารถเข้ามาท่องเที่ยวได้โดยไม่ต้องกักตัว ซึ่งมาตรการเดินทางเปิดประเทศไทยจะเริ่มต้นที่จังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวหลักของไทยจะเป็นพื้นที่นำร่องในการต้อนรับนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ ตาม

โครงการ “ภูเก็ตแซนด์บ็อกซ์(Phuket Sandbox ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2564 ก่อนจะขยายพื้นที่ไปยังอีก 5 จังหวัดท่องเที่ยวที่เหลือ ก่อนเปิดประเทศรับต่างชาติที่ฉีดวัคซีนแล้วไม่ต้องกักตัวในทุกพื้นที่ได้ ในเดือนมกราคม 2565 เป็นต้นไป ภายใต้เงื่อนไขว่าประชาชนในพื้นที่ต้องได้รับการฉีดวัคซีนแล้วไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ในการดำเนินการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ รัฐบาลมีนโยบายใช้เงินจากพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2564 เป็นต้นไป โดยมีแผน การใช้จ่ายงบประมาณสำหรับแผนงานหรือโครงการ ดังนี้ 1) เพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และสาธารณสุข วงเงิน 30,000 ล้านบาท 2) เพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยให้ภาคประชาชน เกษตรกร และผู้ประกอบการวงเงิน 300,000 ล้านบาท และ 3) เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม วงเงิน 170,000 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ในสภาวะที่สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 แพร่กระจายอยู่อย่างต่อเนื่อง มีจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่และผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาพยาบาลมากกว่าหลายพันรายต่อวัน และมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และมีการตรวจพบการระบาดของเชื้อโควิด-19 กลายพันธุ์ชนิดสายพันธุ์เบตาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศเป็นจำนวนมาก รัฐบาลจึงได้ประกาศปรับปรุงข้อกำหนดและข้อปฏิบัติขึ้นใหม่ สำหรับพื้นที่กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร นราธิวาส ปัตตานี ยะลา และสงขลา โดยสั่งปิดแคมป์ก่อสร้าง หยุดทำงานก่อสร้าง และห้ามเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นการชั่วคราวอย่างน้อย 30 วัน อนุญาตให้จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม โดยเปิดบริการเฉพาะนำกลับไปบริโภคที่อื่นเท่านั้น อนุญาตให้ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า คอมมูนิตี้มอลล์ ให้เปิดดำเนินการได้ถึง 21.00 นาฬิกา โดยงดให้บริการโรงแรมหรู โรงภาพยนตร์สวนน้ำ ศูนย์อาหาร ขณะที่โรงแรม ศูนย์แสดงสินค้า ศูนย์ประชุมหรือที่จัดนิทรรศการสามารถเปิดได้ตามเวลาปกติ แต่ห้ามการจัดประชุม การสัมมนา และจัดเลี้ยง นอกจากนี้ ยังได้มีการห้ามจัดกิจกรรมรวมกลุ่มที่มีบุคคลจำนวนรวมกันเกินกว่า 20 คน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกิจกรรมในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นสถานกักกันโรค โดยข้อปฏิบัติใหม่นี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 28 มิถุนายน 2564 เป็นต้นไป

ความคืบหน้าเกี่ยวกับนโยบายแห่งชาติในการฉีดวัคซีนโควิด-19 รัฐบาลเร่งเจรจาจัดหาวัคซีนเพิ่มเติมร่วมกับผู้ผลิตวัคซีน จำนวน 6 ราย ได้แก่ ไฟเซอร์จอห์นสัน แอนด์ จอห์นสัน โมเดิร์นนา รวมถึงแอสตราเซนเนกาซิโนแวค และซิโนฟาร์ม พร้อมกันนี้ รัฐบาลจะเดินหน้าจัดหาวัคซีนเพิ่มเติมสำหรับปี 2565 อีกด้วย ทั้งนี้ในการเดินทางตามแผนการฉีดวัคซีนนี้ คาดว่าจะสามารถฉีดวัคซีนให้ประชาชนได้โดยเฉลี่ยประมาณ เดือนละกว่า 10 ล้านโดส โดยคาดการณ์ว่า ในช่วงประมาณต้นเดือนตุลาคม 2564 จะมีประชาชนไทยที่ได้รับการฉีดวัคซีนอย่างน้อยเข็มแรกแล้ว จำนวน 50 ล้านคน ทั้งนี้ นโยบายระยะสั้นที่เร่งด่วนในขณะนี้ของรัฐบาล คือ ประชาชนไทยทุกคนควรได้รับการฉีดวัคซีนเข็มแรกเป็นอย่างน้อย โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ และในระยะยาว รัฐบาลจะดำเนินการเพื่อมีฐานการผลิตวัคซีนโควิด-19 ภายในประเทศไทย ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงวัคซีนได้อย่างยั่งยืนในส่วนของ การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีได้ร่วมแสดงวิสัยทัศน์ การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมในยุคหลังวิกฤตโควิด-19 ในการกล่าวเปิดการประชุมประจำปีของ คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific – UNESCAP) สมัยที่ 77 ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 26-29 เมษายน

2564 ผ่านระบบการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ภายใต้หัวข้อหลักคือ “การฟื้นฟูจากวิกฤตให้กลับมาดีกว่าเดิมผ่านความร่วมมือระดับภูมิภาคในเอเชียและแปซิฟิก” โดยนายกรัฐมนตรีได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ประเทศสมาชิกและทุกภาคส่วนของสังคมจะเสริมสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันในการฟื้นตัวจากวิกฤตโควิด-19 ให้กลับมาดีและเข้มแข็งกว่าเดิม มีความต้านทานต่อภัยพิบัติในอนาคต ต่อต้านอคติและความรุนแรงบนพื้นฐานทางเชื้อชาติ เพศ และความแตกต่างทางการเมือง และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง รวมถึงการปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจที่สร้างความสมดุล ยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมเสนอรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว เป็นแนวทางการพัฒนาไปสู่ความสมดุลต้านทาน และยั่งยืน รวมทั้งบูรณาการ “หลักการกรุงเทพ” เพื่อดำเนินการด้านสาธารณสุขในบริบทของการรับมือต่อภัยพิบัติ

ในขณะเดียวกัน รัฐสภาในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติยังคงปฏิบัติภารกิจอย่างต่อเนื่อง และมีมาตรการรองรับการปฏิบัติหน้าที่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยกำหนดมาตรการป้องกันสำหรับบุคลากรในวงงานรัฐสภาและบุคคลทั่วไป การจัดที่นั่งแบบเว้นระยะห่างทางสังคม ในการประชุมรัฐสภาและการจัดฝั่งที่นั่งรับประทานอาหาร รวมถึงการจำกัดจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุมเท่าที่จำเป็นการอนุญาตให้บุคลากรในวงงานรัฐสภาปฏิบัติงาน ณ ที่พักอาศัย การตั้งจุดคัดกรองโรค การจัดทำแบบฟอร์มลงทะเบียนคัดกรองโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อนเดินทางเข้าอาคารรัฐสภา การทำความสะอาด (Big Cleaning) และการบริการเจลแอลกอฮอล์ ณ จุดต่าง ๆ นอกจากนี้ รัฐสภามีการบริการฉีดวัคซีนให้แก่สมาชิกรัฐสภาข้าราชการและบุคลากรในวงงานรัฐสภาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงผู้ติดตามสมาชิกรัฐสภา แม่บ้าน และแม่ค้าจำนวน 2,000 โดส ในเดือนพฤษภาคม 2564 และอีกจำนวน 2,000 โดส ในเดือนมิถุนายน 2564 ในด้านการประชุม รัฐสภาได้พิจารณาพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคม จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท ซึ่งเป็นพระราชกำหนดกู้เงินฉบับที่ 2 ที่รัฐบาลเสนอเพื่อแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบ และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม และในส่วนของคณะกรรมการ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภารวมถึงคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาติดตาม ตรวจสอบการใช้เงินตามพระราชกำหนด 3 ฉบับ เพื่อแก้ไขปัญหาเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งพิจารณามาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การบริหารจัดการด้านการรักษาความปลอดภัยและการดูแลรักษาความสะอาดภายในอาคารรัฐสภา ประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มาตรการในการช่วยเหลือประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ รวมถึงผู้ประกอบการ ลูกหนี้ และประชาชนทั่วไป อีกทั้งยังได้พิจารณาการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาหนี้สิน และแรงงานข้ามชาติและการลักลอบเข้าเมือง พร้อมทั้งการพัฒนางานวิจัยผลิตภัณฑ์ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การบริหารจัดการวัคซีน การวิจัยและการพัฒนาสมุนไพร รวมถึงงบประมาณแผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการแพทย์และสาธารณสุข การใช้แพลตฟอร์ม (Platform) เพื่อสนับสนุนระบบการศึกษา และการพิจารณาศึกษาและเสนอความเห็นต่อพระราชกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

แม้ว่าการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของรัฐบาลในด้านการประชุมระหว่างประเทศ รัฐบาลยังคงเข้าร่วมการสัมมนาและการประชุมระหว่างประเทศผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้เข้าร่วมมากกว่าการประชุมในรูปแบบปกติ ทั้งนี้ รัฐบาลได้มีส่วนร่วมในการหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาโรคระบาดโดยเข้าร่วมการประชุมเสมือนจริงจำนวนทั้งหมด 28 ครั้ง ในเดือนมกราคมถึง มิถุนายน 2564 และในระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง มิถุนายน 2564 รัฐบาลได้เข้าร่วมการสัมมนาจำนวน 1 ครั้ง และการประชุมระหว่างประเทศ จำนวน 10 ครั้ง ได้แก่ 1) การประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 26 2) การประชุมสุดยอดระบบอาหารโลกของสหประชาชาติ ประจำปี 2564 3) การหารือรัฐสภาระหว่างภูมิภาคของสภาและสมัชชารัฐสภาอาเซียน 4) การประชุมสุดยอดผู้นำสตรีทางการเมือง ประจำปี 2564 5) การประชุมรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์โลก ครั้งที่ 9 ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 6) การสัมมนาออนไลน์เพื่อรับฟังการบรรยายสรุปสำหรับสมาชิกรัฐสภาว่าด้วยกิจการของสหประชาชาติ ชุดที่ 5 7) การประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ 142 8) การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภาประจำฤดูใบไม้ผลิ ปี 2564 9) การประชุมเชิงปฏิบัติการของสมาชิกรัฐสภาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2564 10) การประชุมยุวสมาชิกรัฐสภา และ 11) การประชุมสหภาพรัฐสภาสตรี ครั้งที่ 31 (กลุ่มงานสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก, สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2564)

มาตรการการป้องกันและควบคุม

นโยบายป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการนำนโยบายป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไปปฏิบัติ นโยบายที่สั่งการมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด19) โดยให้ท้องถิ่นจัดตั้งคณะกรรมการในพื้นที่เพื่อควบคุมโรค การกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของท้องถิ่นในช่วงการแพร่ระบาดเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถใช้งบประมาณได้หลายส่วน สามารถใช้บุคลากรได้เต็มประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดกิจกรรมที่เป็นการรวมคนหมู่มาก ท้องถิ่นต้องจัดให้มีการตรวจคัดกรองบุคคลที่เดินทางจากภายนอก การใช้หน้ากากผ้า หน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ล้างมือ การเตรียมแผนกรณีผู้ติดเชื้อ การพ่นยาฆ่าเชื้อตามแหล่งชุมชน นโยบายด้านการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบโดยการจ่ายเงินเยียวยา การจ้างเหมาบริการ ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่พบในการนำนโยบายไปปฏิบัติคือ บุคลากรไม่เพียงพอและไม่มีความรู้เฉพาะเกี่ยวกับโควิด 19 ประชาชนขาดความตระหนัก ระเบียบในการเบิกจ่ายไม่ทันต่อสถานการณ์ ราคาสินค้าที่จำเป็นการดำเนินโครงการมีราคาสูง ข้อเสนอแนะคือ 1. การมีระเบียบที่ทันต่อเหตุการณ์สามารถเบิกจ่ายได้ 2. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์สำรองไว้ 3. การมีบทลงโทษที่ชัดเจนต่อผู้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง 4. การให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติ (เอราวัณ ฤกษ์ชัย, 2563)

การระบาดของโรคโควิด-19 ระลอกที่สามของไทย ซึ่งเริ่มขึ้นในช่วงปลายเดือนมีนาคม 2564 มีความรุนแรงมากกว่าการระบาดในระลอกแรกเมื่อต้นปี 2563 และระลอกที่สองที่เริ่มเมื่อปลายปี 2563 เป็นอย่างมาก และจนถึงขณะนี้ยังไม่เห็นแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการควบคุมโรคในระลอกนี้ ในเร็ววัน ถึงแม้ว่าการระบาดระลอกที่สามเริ่มต้นจากการระบาดแบบกลุ่ม (Epidemic Cluster) ในสถาบันบันเทิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นหลัก แต่การระบาดระลอกนี้เกิดจากเชื้อกลายพันธุ์สายพันธุ์อังกฤษ B.1.1.7 ที่มีความสามารถในการแพร่เชื้อมากกว่าสายพันธุ์เดิมมาก การติดเชื้อจึงแพร่กระจายไป

ในประชากรกลุ่มต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และยังคงมีการระบาดแบบกลุ่มอย่างต่อเนื่องในชุมชนเมือง ซึ่งการควบคุมโรคยังคงมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถกักหรือแยกโรคได้อย่างเต็มที่ในบางพื้นที่หรือบางบริบท โดยเฉพาะการระบาดในชุมชนแออัดหรือชุมชนแรงงานข้ามชาติในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ผศ. นพ.บวรศม ลีระพันธ์และคณะ, 2564)

ปัญหาในการควบคุมการระบาดในระลอกที่สาม ก่อให้เกิดผลกระทบในหลายด้าน ทั้ง (ก) ผลกระทบด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะความต้องการสถานที่กักแยกโรคและสถานี่รักษาพยาบาลซึ่งเพิ่มขึ้นจนใกล้ถึงขีดจำกัดของระบบบริการสุขภาพของประเทศ (ข) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เช่น การควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการทำให้เกิดการตงงานหรือการขาดรายได้ของประชาชนกลุ่มฐานราก และ (ค) ผลกระทบด้านสังคม เช่น นโยบายปิดโรงเรียนและข้อจำกัดของการเรียนแบบออนไลน์ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดความถดถอยด้านการเรียนรู้ของนักเรียนในระยะยาว (ผศ.นพ.บวรศม ลีระพันธ์และคณะ, 2564)

การดำเนินนโยบายและมาตรการของรัฐในปัจจุบัน

การควบคุมโรคในระลอกนี้ยังไม่ประสบความสำเร็จ ถ้ามองจากภาครัฐ ก็อาจเป็นผลมาจาก 1) การเลือกใช้นโยบายหรือมาตรการควบคุมโรคบางอย่างซึ่งไม่มีประสิทธิผลเต็มที่ หรือไม่ได้ใช้นโยบายหรือมาตรการควบคุมโรคบางประการซึ่งมีข้อมูลเชิงวิชาการที่ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าประสิทธิผล หรือ 2) การกำหนดนโยบายภาครัฐหรือมาตรการควบคุมโรคที่ดีและครบถ้วนแล้ว แต่การปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าวยังคงทำได้อย่างจำกัดในบางบริบท ในเบื้องต้น อาจพิจารณาการดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทยในปัจจุบันได้หลาย ๆ จากการประมวลของกลุ่มนักวิจัยจาก The Oxford COVID-19 Government Response Tracker (OxCGRT) มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ซึ่งเปรียบเทียบนโยบายรับมือกับการระบาดของโควิด-19 ของรัฐบาล 180 ประเทศทั่วโลก บ่งชี้ว่าประเทศไทยมีการดำเนินการด้านการควบคุมการระบาด (Containment And Closure) ที่ค่อนข้างครบถ้วนและครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร แต่ยังขาดมาตรการด้านการปรับระบบสุขภาพ (Health Systems Measures) เช่น มาตรการตรวจและติดตามผู้มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อในประชากรบางกลุ่ม (เช่น ประชากรในชุมชนแออัดและชุมชนแรงงานข้ามชาติ) และอาจยังมีการดำเนินมาตรการด้านเศรษฐกิจ (Economic Response) รวมทั้งมาตรการเยียวยาที่ค่อนข้างจำกัด (ผศ.นพ.บวรศม ลีระพันธ์และคณะ, 2564)

การแยกส่วนของกระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบายเพื่อจัดการปัญหาการระบาดของโรคโควิด-19 ที่มีศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รับผิดชอบนโยบายด้านการควบคุมการระบาดและการปรับระบบสุขภาพ แยกส่วนจากกระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการดำเนินมาตรการเยียวยาทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งบริหารจัดการโดยศูนย์บริหารสถานการณ์เศรษฐกิจ ก็อาจทำให้การดำเนินมาตรการของ ศบค. และ ศบศ. ไม่สอดคล้องกันหรือยังไม่เสริมกันในแต่ละช่วงเวลา หรือผู้กำหนดนโยบายภาครัฐไม่สามารถใช้มาตรการควบคุมโรคที่มีประสิทธิผลเต็มที่ หรือไม่ได้ออกแบบมาตรการเยียวยาทางเศรษฐกิจและสังคมที่ช่วยสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมโรคในบางบริบท

แนวทางแก้ไขปัญหาด้วย “สติและปัญญา” เมื่อเจอภาวะวิกฤต

การปกป้องตนเองและคนรอบตัวโดยการหาข้อมูลและปฏิบัติตามข้อควรระวังที่เหมาะสม รวมถึงปฏิบัติตามคำแนะนำจากหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ตามวิธีป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 เช่น รักษาระยะห่างที่ปลอดภัยจากผู้อื่น (อย่างน้อย 1 เมตร) แม้ว่าผู้หนึ่งจะไม่ได้ป่วยก็ตาม ควรสวมหน้ากากอนามัยในที่สาธารณะ โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในพื้นที่ปิดหรือเว้นระยะห่างไม่ได้หลีกเลี่ยงพื้นที่ปิด พยายามอยู่ในพื้นที่เปิดโล่งและอากาศถ่ายเทสะดวก เปิดหน้าต่างเมื่ออยู่ในพื้นที่ปิดล้างมือบ่อย ๆ โดยใช้สบู่และน้ำ หรือเจลล้างมือที่มีส่วนผสมหลักเป็นแอลกอฮอล์ รับประทานเมื่อได้รับสิทธิ์ ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในพื้นที่เกี่ยวกับการฉีดวัคซีน ปิดจมูกและปากด้วยข้อพับด้านในข้อศอกหรือกระดาษชำระเมื่อไอหรือจาม เก็บตัวอยู่บ้านเมื่อรู้สึกไม่สบาย หากมีไข้ ไอ และหายใจลำบาก โปรดไปพบแพทย์ โดยติดต่อล่วงหน้าเพื่อที่ผู้ให้บริการด้านสุขภาพจะได้แนะนำให้คุณไปยังสถานพยาบาลที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยปกป้องคุณ รวมถึงป้องกันการแพร่กระจายของไวรัสและการติดเชื้ออื่น ๆ หน้ากากอนามัยที่กระชับกับใบหน้าช่วยป้องกันไม่ให้ผู้ที่สวมแพร่กระจายไวรัสไปยังผู้อื่น อย่างไรก็ตาม หน้ากากอนามัยเพียงอย่างเดียวป้องกันเชื้อโควิด-19 ไม่ได้ จึงควรรักษาระยะห่างและหมั่นทำความสะอาดมือร่วมด้วย รวมถึงปฏิบัติตามคำแนะนำจากหน่วยงานด้านสาธารณสุขในท้องถิ่น (กระทรวงสาธารณสุข, 2564)

สำหรับการป้องกันตามหลักหลักธรรมะ คำสอนให้ใช้ “สติและปัญญา” เมื่อเจอภาวะวิกฤต ให้สามารถเผชิญหน้ากับความกลัวด้วยสติ โรคภัยเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เป็นธรรมดา ขณะนี้เป็นภาวะวิกฤต เชื้อไวรัสแพร่ระบาดไปอย่างรวดเร็ว ในฐานะพุทธศาสนิกชน สามารถน้อมนำหลักธรรมมาปฏิบัติ เพื่อสร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่มากขึ้นในภาวะวิกฤต รวมทั้งฝึกจิตใจให้เข้มแข็งได้ นั่นคือ ทาน ศีล และภาวนา

1. ทาน คือ การให้วัตถุสิ่งของ ช่วยเหลือผู้ที่ลำบาก ให้ความรู้ ให้ความรู้ ให้ความรู้ ให้วิชาในการประกอบอาชีพ เมื่อต้องตกอยู่ในภาวะปรับตัวแบบกะทันหัน หากมีสิ่งใดช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้ ก็ร่วมกันช่วยเหลือสนับสนุนอย่างเต็มกำลังความสามารถ

2. ศีล คือ การประพฤติชอบ ด้วยกาย วาจา ใจ ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามคำแนะนำในการป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด เคารพกติกาสังคม เพื่อความปลอดภัยทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ย่อมจะช่วยให้สถานการณ์เป็นไปทิศทางที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน

3. ภาวนา คือ การพัฒนาจิตใจ ใช้เหตุและผลพิจารณาอย่างรอบด้านในการดำเนินชีวิต ในสภาวะวิกฤต ดูแลสุขภาพและป้องกันตนเอง

การสนับสนุนและส่งเสริมให้คนไทยเป็นสังคมแห่งสุขภาวะ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และปัญญา นำไปสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และใช้ศักยภาพของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม ซึ่งการดำเนินชีวิตโดยใช้สติและปัญญาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยนำพาให้เราผ่านพ้นวิกฤติโควิด-19 ครั้งนี้ไปได้ รวมทั้งการปฏิบัติตามการดำเนินชีวิตตามหลักชีวิตวิถีใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการสวมหน้ากาก เว้นระยะห่าง ล้างมือบ่อย ๆ ไม่ปกปิดข้อมูล ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข หากเราทุกคนร่วมมือกันเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ใช้สติ มีธรรมนำชีวิต ความทุกข์ยากที่กำลังเผชิญอยู่นั้นย่อมบรรเทาเบาบางลง และผ่านพ้นไปได้ (ฐิติพร โยทาพันธ์, 2564)

การบูรณาการมาตรการควบคุมโรคและมาตรการลดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อจูงใจให้ภาคเอกชนและประชาชนให้ความร่วมมือกันปฏิบัติตามมาตรการควบคุมโรคให้ได้ประสิทธิผลเต็มที่ นอกจากจะช่วยเหลือเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพของนโยบายควบคุมโรคซึ่งช่วยลดผลกระทบด้านสาธารณสุขแล้ว ยังอาจช่วยลดผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมได้ โดยไม่จำเป็นต้องรอให้เกิดผลกระทบ

ด้านสาธารณสุขหรือผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมก่อนแล้วจึงออกมาตราการเยียวยาตามหลัง ตัวอย่างการเชื่อมโยงมาตรการควบคุมโรคกับมาตรการด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่ควรนำมาใช้ในระหว่าง การระบาดของโรคโควิด-19 ระลอกที่สามนี้ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจของความร่วมมือในการเข้าตรวจคัดกรอง และการช่วยเหลือผู้ถูกกักตัวและครอบครัว เนื่องจากมาตรการเฝ้าระวังสอบสวนโรคในเชิงรุกมีผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะประชากรกลุ่มเปราะบางในชุมชนแออัดนับล้านคนในพื้นที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เช่น ประชากรกลุ่มดังกล่าวอาจไม่มีแรงจูงใจที่จะร่วมมือในการเข้าตรวจคัดกรอง เพราะกลัวว่าหากพบเชื้อจะต้องถูกกักตัว ซึ่งอาจหมายถึงการขาดรายได้ กระทบต่อการดำเนินชีวิตของตนเองและสมาชิกในครอบครัว ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินให้กับผู้ติดเชื้อที่เป็นลูกจ้างรายวัน แรงงานนอกระบบ และคนฐานราก รัฐควรจ่ายเงินทดแทนขั้นต่าอย่างน้อยสิบลีวันหรือตามจำนวนวันที่กักตัวหรือแยกรักษาตัว รวมทั้งมีมาตรการช่วยให้บุคคลและสมาชิกของครอบครัวเหล่านั้นมีงานทำ มาตรการเหล่านี้จะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้คนฐานรากที่เสี่ยงติดเชื้อ เต็มใจเข้ามารับการตรวจและกักตัวมากขึ้น ซึ่งถ้าทำได้และสามารถดำเนินการได้ครอบคลุมพอ ก็น่าจะช่วยบรรเทาเป้าหมายลดการแพร่ระบาดให้ลงมาสู่ระดับที่ควบคุมได้ในเร็ววัน เช่น เข้าสู่สถานการณ์ที่มีการติดเชื้อรายใหม่ไม่เกิน 300 รายต่อวันใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การจ้างงานระยะสั้นในกลุ่มคนที่เชื่อมโยงกับพื้นที่การระบาด ควรเน้นการว่าจ้างผู้ประกอบการหรือประชาชนกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือได้รับผลกระทบจากนโยบายการควบคุมโรคโควิด-19 เช่น สร้างการจ้างงานชั่วคราวให้พนักงานโรงแรม ร้านอาหาร และพนักงานขับรถ ทำหน้าที่ทำอาหารหรือขนส่งอาหารให้กับอาสาสมัครหรือประชาชนในพื้นที่ระบาดซึ่งจำเป็นต้องกักตัวในบ้าน หรือการว่าจ้างงานชั่วคราว ให้ประชาชนกลุ่มที่ตกงานที่มีความพร้อมเข้ารับการฝึกอบรมให้ทำหน้าที่คนดูแลผู้ป่วยติดเชื้อ โดยเฉพาะผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดระลอกที่สาม เช่น ผู้ป่วยที่อยู่อาศัยเพียงคนเดียวในบ้าน เพราะญาติผู้ดูแลผู้ป่วยติดเชื้อโควิดหรือจำเป็นต้องเข้ารับกักตัวเพื่อสังเกตอาการจนไม่สามารถให้การดูแลผู้ป่วยได้ การสร้างแรงจูงใจในการเข้ารับการฉีดวัคซีนของประชาชน ซึ่งอาจประกอบด้วยทั้งมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจด้านการเงิน เช่น การให้รางวัลสำหรับผู้เข้ารับการฉีดวัคซีน ซึ่งอาจใช้การสุ่มจาก serial number ของวัคซีนที่ฉีด และมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจที่ไม่ใช่การเงิน เช่น การแจกอาหารหรือเครื่องดื่มสำหรับผู้มาเข้ารับการฉีดวัคซีนตามกำหนดที่ลงทะเบียนไว้ล่วงหน้า (ผศ.นพ.บวรศม สิริพันธ์และคณะ, 2564)

ด้านการดูแลสุขภาพของประชาชนในช่วงที่โรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการเตรียมความพร้อมทุกเรื่องทั้งในการเตรียมสถานที่ในการกักตัวให้กับประชาชนที่กลับจากต่างประเทศและต่างจังหวัด ได้มีการส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชน ด้วยการจัดเตรียมสถานที่ทำงานเว้นระยะห่างและสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอด ในการปฏิบัติงาน การป้องกัน มีการตรวจไข้และบริการเจลล้างมือให้กับบุคลากรประชาชนก่อนมาใช้บริการ

บทสรุป

รัฐบาลสามารถเพิ่มประสิทธิผลในการควบคุมการระบาดของโรคโควิด-19 โดยบูรณาการนโยบายและมาตรการควบคุมโรคซึ่งบริหารจัดการโดยศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) กับมาตรการช่วยเหลือเยียวยาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนกลุ่มเปราะบาง ซึ่ง

บริหารโดยศูนย์บริหารสถานการณ์เศรษฐกิจ (ศบค.) ให้สอดคล้องและเสริมกันในแต่ละช่วงเวลา ด้วยการบูรณาการหลักธรรมะที่ต้องประกอบด้วยสติและปัญญา เมื่อเจอสภาวะวิกฤต มาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาอันประกอบด้วย

1. ทาน คือ ช่วยเหลือผู้ที่ลำบาก ให้ความรู้ ให้ความรู้ ให้ความรู้ ให้วิชาในการประกอบอาชีพ เมื่อต้องตกอยู่ในภาวะปรับตัวแบบกะทันหัน หากมีสิ่งใดช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้ ก็ร่วมกันช่วยเหลือสนับสนุนอย่างเต็มกำลังความสามารถ เช่น การสร้างแรงจูงใจด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อการควบคุมโรค ช่วยส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมโรคสำหรับประชาชนบางกลุ่มหรือบางบริบท โดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือในการเข้าตรวจคัดกรอง และการช่วยเหลือผู้ถูกกักตัวและครอบครัว สร้างการจ้างงานระยะสั้นในกลุ่มคนที่เชื่อมโยงกับพื้นที่การระบาด การสร้างแรงจูงใจในการเข้ารับการฉีดวัคซีนของประชาชน การแก้ปัญหาการรับมือและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยการแก้ปัญหาให้มีการปฏิบัติตามมาตรการที่รัฐบาลออกประกาศ และได้กำหนดในการปฏิบัติของประชาชนที่ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดโดยให้ประชาชนสวมใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งก่อนออกจากบ้านและหมั่นล้างมืออยู่เสมอเพื่อป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. ศีล คือ การประพฤติชอบ ด้วยกาย วาจา ใจ ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามคำแนะนำในการป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด เคารพกติกาสังคม เพื่อความปลอดภัยทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น อันประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐไทยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) คือ 1) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐด้านความเสี่ยงทางการศึกษาและการเรียนการสอน 2) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐด้านการเยียวยาและกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ 3) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐด้านวัคซีน 4) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐด้านการเงินการคลัง 5) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐด้านคุณภาพชีวิตทางสังคมของประชาชน 6) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐด้านบริการสาธารณะ และ 7) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐด้านมาตรการการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3. ภavana คือ การพัฒนาจิตใจ ใช้เหตุและผลพิจารณาอย่างรอบด้านในการดำเนินชีวิต ในสภาวะวิกฤต ดูแลสุขภาพและป้องกันตนเอง เช่น การครองตนอย่างมีสติ ระลึกอยู่กับปัจจุบัน ใช้ปัญญาไตร่ตรองในการแก้ไขปัญหา เข้าถึงหลักอริยสัจ 4 คือ การรู้จักเหตุและผลที่ตามมา หากใช้ชีวิตในความประมาทเพราะขาดสติ และไม่ไตร่ตรองด้วยปัญญา ก่อนป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มงานสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก, สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **สรุปมาตรการและการดำเนินงานของไทยต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019**. ฉบับที่ 5 ระหว่างเดือน พฤษภาคม – มิถุนายน 2564:1-3.

บวรศม ลีระพันธ์. (2564). **มาตรการควบคุมโรค” กับ “มาตรการเยียวยาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม” เพื่อรับมือกับการระบาดของโรคโควิด-19 ระลอกที่สามของไทย**. คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.

- วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียรและคณะ. (2563). การสังเคราะห์มาตรการและนโยบายของรัฐบาลเพื่อลดการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 จากผลการประเมินการปฏิบัติตนของประชาชนไทยต่อมาตรการต่าง ๆ. รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- เอราวัณ ฤกษ์ชัย. (2563). การนำนโยบายป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ไปปฏิบัติกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอลำปาง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฐิติพร โยทาพันธ์. (2564). ธรรมะนำชีวิต สู้โควิด-19. สืบค้นได้จาก www.thaihealth.or.th. วันที่ 24 พฤษภาคม 2564).